

Sygn. akt V U 1670/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Stanisław Stankiewicz

Protokolant: Bożena Radziusz

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy P. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu

przy udziale zainteresowanej Politechniki (...)

na skutek odwołania P. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 29 sierpnia 2013 roku

Nr (...)- (...), Nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż P. S. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów zlecenia zawartych z Politechniką (...) w następujących okresach: 1.10.2009 r. – 30.06.2010 r., 1.10.2010 r. – 30.06.2011 r., 1.10.2011 r. – 30.06.2012 r., 1.10.2012 r. – 21.02.2013 r.

Sygn. akt V U 1670/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 29 sierpnia 2013 roku - wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych - stwierdził, że P. S., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek Politechniki (...) w B. w okresie od 1 października 2009 roku do 30 czerwca 2010 roku, od 1 października 2010 roku do 30 czerwca 2011 roku, od 01 października 2011 roku do 30 czerwca 2012 roku oraz od 1 października 2012 roku do 21 lutego 2013 roku podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że P. S. jako sędzia nie podlega ubezpieczeniom społecznym. Wykonując pracę na podstawie umowy zlecenia na rzecz innego podmiotu podlega z tego tytułu obowiązkowo ubezpieczeniom:

emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu- zgodnie z treścią art. 6 ust 1 pkt 4 i art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W odwołaniu od tego orzeczenia ubezpieczony podniósł, że funkcja sędziego stanowi tytuł do podlegania ubezpieczeniom społecznym, jednak z uwagi na treść art. 91 § 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych od wynagrodzenia sędziów nie pobiera się składek na ubezpieczenie społeczne, wobec czego nie podlega on ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów zlecenia. Na podstawie tego zarzutu wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że w spornych okresach nie podlegał ubezpieczeniom obowiązkowym jako zleceniobiorca.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz podtrzymał stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji. Ponadto w uzasadnieniu wskazano, że w sytuacji odwołującego nie zachodzą także przesłanki z art. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wobec czego winien on podlegać obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów zlecenia.

Sąd Okręgowy V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił i zważył, co następuje:

odwołanie jako zasadne zasługiwało na uwzględnienie i dlatego zaskarżona decyzja podlegała zmianie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w sprawie jedyną okolicznością sporną było przyjęcie przez organ rentowy, że odwołujący z tytułu zawartych umów zlecenia podlega ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu). Pozostałe okoliczności w sprawie są bezsporne.

Rozważania, czy umowa zlecenia zawarta z osobą pełniącą funkcję sędziego stanowi tytuł do podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym należy rozpocząć od powołania przepisów Ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 427 ze zm.) oraz przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U.1997, nr 78 poz. 483 ze zm.)

W myśl art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na czas nieoznaczony, zaś na zasadzie art. 178 ust. 2 tego aktu zapewnia się im warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków.

Natomiast stosownie do treści art. 91 § 9 ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych od wynagrodzenia sędziów nie odprowadza się składek na ubezpieczenie społeczne, przy czym na zasadzie przepisów tej ustawy zamiast emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy sędzia uzyskuje uposażenie wynikające ze stanu spoczynku (art. 100 § 2), zamiast zasiłku chorobowego – wynagrodzenie za okres choroby (art. 94 § 1), zamiast świadczeń z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej – świadczenia przewidziane bezpośrednio w ustawie (art. 94a), a członkowie rodziny zmarłego sędziego zamiast renty rodzinnej – uposażenie rodzinne (art. 102).

Powyższe oznacza, że z tytułu służbowego stosunku pracy sędziowie nie nabywają prawa tylko do tych ustawowo określonych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, które wyłącza pragmatyka służbowa, tj. z prawa do emerytury lub renty z tytułu pracy na stanowisku sędziego, albowiem przysługuje im prawo do uposażenia w stanie spoczynku. Ponadto sędziowie nie korzystają z innych tradycyjnie przypisanych do sfery ubezpieczeń społecznych świadczeń określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, uzyskiwanych w razie niemożności wykonywania pracy z innych przyczyn niż choroba, a także z zasiłków z ubezpieczenia społecznego, jednakże w ich miejsce przysługuje im od pracodawcy, przez okres przewidziany w przepisach prawa ubezpieczeń społecznych, prawo do wynagrodzenia w wysokości tych świadczeń lub zasiłków (art. 94 § 2 i 4 u.s.p.). (vide: Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 roku, sygn. akt III UZP 5/02, LEX: 54920).

Niemniej jednak, pomimo iż sędziowie zwolnieni są z obowiązku odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne, to nie można stwierdzić, iż są oni wobec tego pozbawieni tytułu do tego ubezpieczenia. Taki stan rzeczy potwierdza

treść art. 91 § 10 powołanej wyżej ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych, zgodnie z którym, w razie rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego od wynagrodzenia wypłaconego sędziemu w okresie służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenie społeczne, przekazuje się składkę do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przewidzianą za ten okres w przepisach o ubezpieczeniu społecznym.

Powyższe oznacza, że w trakcie trwania stosunku służbowego sędziów nie są oni wyłączeni spod jurysdykcji ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Teza o całkowitym wyłączeniu sędziów z systemu powszechnych ubezpieczeń społecznych nie ma normatywnego uzasadnienia, co najmniej do czasu stworzenia całkowicie odrębnego i spójnego systemu świadczeń przysługujących sędziom ze służbowego stosunku pracy na wypadek wystąpienia zdarzeń tradycyjnie zaliczanych do ryzyk sfery ubezpieczeń społecznych, zamiast świadczeń z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych, z którego sędziowie mogliby zostać *expressis verbis* wyłączeni (vide: Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 roku, sygn. akt III UZP 5/02, LEX: 54920).

Powyższe uwagi wskazują zatem, że osoby powołane na stanowisko sędziego sądu powszechnego pomimo zwolnienia z ustawy od odprowadzenia od wynagrodzenia składek na ubezpieczenie społeczne posiadają tytuł do tego ubezpieczenia. W podobnym tonie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 września 1999 r., II UKN 126/99 (OSNAPiUS 2000 nr 24, poz. 913) wskazując, że dopiero przechodzący w stan spoczynku sędzia traci prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na rzecz statusu wynikającego z narzuconej przez art. 180 Konstytucji zmiany jego sytuacji po zakończeniu aktywnego pełnienia funkcji. Nie dochodzi zatem - w wypadku równoczesnego pobierania uposażenia w stanie spoczynku i wykonywania działalności objętej ubezpieczeniem - do zbiegu tytułów ubezpieczenia. W przeciwnym razie – to jest w sytuacji, w której stosunek służbowy sędziego został nawiązany i trwa, wówczas osoba taka posiada tytuł do ubezpieczenia społecznego, co automatycznie oznacza, że dochodzi do zbiegu tytułów ubezpieczenia w przypadku świadczenia pracy na umowie zlecenia.

Ponadto nie sposób pominąć nieracjonalności objęcia składką na ubezpieczenie społeczne przychodów sędziego z tytułu umów zlecenia zawartej z innym podmiotem wobec braku perspektywy realizacji tego ubezpieczenia, co również podnosi odwołujący. Zgodnie z treścią art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stoi ona na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych. Zasada ta dotyczy m.in. okresu wypłaty świadczeń i zachowania prawa do świadczeń. W prawie ubezpieczeń społecznych występuje wiele ryzyk ubezpieczeniowych. Na wypadek starości można nabyć prawo do emerytury a na wypadek inwalidztwa prawo do renty. Warunkiem koniecznym jest opłacanie składek przez płatnika lub ubezpieczonego. Nie ulega wątpliwości, że powstanie stosunku ubezpieczeniowego daje ubezpieczonym określone prawa i nakłada na strony określone obowiązki. W przypadku sędziego, który zostałby objęty obowiązkiem podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zawarcia umowy o pracę lub umowy zlecenia powstałby obowiązek bez żadnego prawa. Podleganie ubezpieczeniu emerytalnemu z 2 tytułów nie daje bowiem prawa do 2 świadczeń tylko do jednego. Odprowadzenie przez płatnika składek na ubezpieczenie sędziego byłoby obojętne, jeśli chodzi o wysokość jego uposażenia w stanie spoczynku. Takie uposażenie jest formą zabezpieczenia społecznego. W przypadku P. S., będącego sędzią Sądu Rejonowego w B., istnieje pewna forma zbiegu tytułów ubezpieczenia- wynikająca z pełnionej funkcji oraz z tytułu zawartych umów zlecenia. W takiej zaś sytuacji ma on słuszość kwestionując objęcie go ubezpieczeniami w okresie od 1 października 2009 roku do 30 czerwca 2010 roku, od 1 października 2010 roku do 30 czerwca 2011 roku, od 01 października 2011 roku do 30 czerwca 2012 roku oraz od 1 października 2012 roku do 21 lutego 2013 roku .

Z podanych wyżej powodów Sąd stwierdził, że odwołanie P. S. jest zasadne, a zaskarżona decyzja podlega zmianie poprzez ustalenie, że nie podlał on obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów zlecenia zawartych z Politechniką (...).

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.